

Откъс от „Паметта на тялото“

Една сутрин, на събуждане, бях потънала в кръв. В болницата бързо поставиха диагноза: рак на яйчниците. Отвориха, махнаха, затвориха, а после ми казаха, че няма да ме бъде. Много късно, много напреднал. Според тяхното мнение, оставало ми година живот, най-много. И още: в лепкавия полусън на излизането от упойка чух глас да казва на друг глас: „Не разбирам защо дори оперираме такива хора... С нея е свършено, не ѝ давам и три месеца“. Малко ми оставаше да стигна четиресет, а щях да умра. Като баба ми и майка ми: твърде млада и от същата болест.

Болката ме раздираше, но ме побъркваше бяс, че съм поразена от това нещо, над което нямах власт. Не разбирах какво ме е сполетяло, нито защо ме е сполетяло. Бях лишена от всичко, изгубена. Щом съм на умиране, оставаше ми само да умра...

Спомням си много добре пристигането на този тибетец, една утрин, в болничната ми стая. Беше тук, изправен, пред леглото ми, а като го видях, помислих, че съм минала в отвъдното. Обясни ми, че бил изпратен от една моя приятелка, и ме попита: „Искаш ли да живееш и да оздравееш?“. Не знаех. Толкова ме болеше, че исках само всичко това да престане. А после помислих за гъщеря си, че искам да продължавам да я гледам как расте. И помислих, че искам да разбера. Да открия някакъв смисъл във всичко това. В болестта ми; в живота ми... и накрая казах „да“. Човекът ме погледна много спокойно и ми отговори: „Много добре, но при три условия. Най-напред, ще се опиташ да се върнеш в живота си, намирайки смисъла му. След това ще правиш всичко, каквото ти кажа. И последно, когато се справиш, да предадеш това, което си научила“.

Ето как започна всичко.

Той идваше да ме види всеки ден. С пристигането питаше: „Живее ли ти се днес?“. Когато битката беше прекалено мъчителна, страхът прекалено парализиращ, отговарях „не“. Тогаваше той си тръгваше без нито дума, а аз оставах сама с изтезанието си. Часове и часове скитах в страданието си в търсене на смисъла...

Но в повечето случаи казвах „да“. И той ме научи.

Най-напред ми показва как да не затъна в морфина и как да се опълчвам на болката си. Да я слушам, за да чуя какво има да ми каже. Да я следвам, без да я изпускам, за да открия някакъв смисъл в нея. Да я прекося, за да продължа да напредвам. Открих, почувствах, усетих. Рискувах да намаля дозите на аналгетиците, за да не губя контакт с това, което става в тялото ми. Приех да ме боли, малко, много, щом трябваше да мина оттам. Изминах това странно пътешествие до края, до там, където страданието ви отпуска и прави място на успокоението.

Той ме научи да се питам защо и как съм се озовала там, как съм стигнала до портите на смъртта. Започнах да се ровя, да кръстосвам напред-назад из събитията на живота си, още от началото. Малко по малко поставях имена на нещата, проучвах миналото си в нова светлина... Сякаш излизах от дълбока вода и вече стигах с крак дъното, стъпвах на твърда земя в себе си. Усещах, че всички страдания, натрупани от толкова дълго време, са сковали тялото ми, почти напълно са му отнели възможността да живее.

Виждах с все по-голяма отчетливост как се очертават сенчестите и светлите места в историята ми. Припомних си мигове на светлина, топлина, на особен мирис. И за бял вътрешен двор, в който имаше чешма с чиста вода и една мила жена, протягаща ръце към мене. Хвърлях се към нея с всички сили и това ме изпълваше с щастие. Спомних си за гъдел в кухнята на корема си и за топлината на обятията и гърдите, където се бях сгушила като в хралупа.

А после, една сутрин, без да имам ни най-малка представа как съм минала от едното към другото, се бях озовала в хладен хол, пред очите на строга баба и леля, която мразеше момиченцата. В дъното на хола имаше русо засмяно момче, за което беше предназначена цялата им благосклонност – „Колко много обича той баща си“... Гъделът в корема ми се беше превърнал в конвулсия, от която боли. Майка ми не беше вече тук, нито баща ми. Другите обичаха брат ми, но мене не. Коя бях? Къде бях? Какво ставаше и защо?

Спомних си за последвалите дни, когато се шушукаше за смъртта на майка ми и баща ми. За нежността, с която обгръщаха братчето ми, и за невиждащия поглед, с който ме гледаха. Чувствах, че съм излишна, че притеснявам. Но не

знаех за какво провинение ме упрекуват, нито с какво бях заслужила това.

Няколкократни заушки ме научиха, че за да ме обичат или за да получавам поне някакво подобие на внимание, трябва да съм болна. И тогава боледувах, често. Сигурно прекалено често... В един неделен следобед ме заведоха при монахините, било по-просто за всички. Бях седемгодишна. Усетих отново вкуса на метал и на отчаяние от онази неделя. Миризмата на восък и на супа в стаята за свиждания и сухата целувка на сестрата, която ме прие. Спомних си, че мислех, че трябва да съм станала причина за голяма злина и че ми остава само да мълча и да се подчинявам на правилата на пансиона.

Когато потребността от топлина и любов беше прекалено остра, се разболявах или се преструвах на болна и отивах да се сгуша в лечебницата.

В деня, в който навърших дванайсет години, игуменката ме извика в кабинета си и ми съобщи, че била чула за мене зова на своя Бог и че трябва да се готвя да стана монахиня. Отказах. Имах само едно желание: да изляза от манастира. Междувременно прекарах седмици в лечебницата, сподавяйки нескончаеми бронхити. И затова реших да стана лекарка, за да лекувам тези, които са болни или които, като мене, трябва да се разболеят, за да бъдат обичани. Накрая се озовах студентка по медицина...

Спомних си също така деня на първия ми полет. Бях студентка втора година. Погледът ми срещна погледа на пилота и усетих тъй нежния гъдел, както когато бях две и половина годишна. Когато той ме взе в прегръдката си, беше приятно, беше топло, отново я имаше надеждата. Животът. Въпреки че в корема си усещах притаен страха от неминуема опасност, който отведнъж ще сложи край на очарованието. Въпреки че към него се прибавяха студентите, обвинителни погледи на баба ми и леля ми, причината за които все така не бях открила.

Булчинската ми рокля беше готова – беше в годината на моето двайсетилетие, – когато телефонът иззвъня. Самолетът на моя пилот, на моя годеник, току-що се беше разбил. А с него и цялото ми бъдеще.

Спомних си за къщата, студена като стая за свиждания, изпълнена с бели престилки, със сладникави думи и със

състрадаващи хора, в която се опитвах да умра. Казвах „депресия“, а аз усещах в кухнята на корема си, точно на същото място като страха, че вече не е достатъчно да боледувам и че всичко в мен се откъсва от живота в главоломен шемет, който ме праща в празнота и отчаяние.

Един ден разбрах, че трябва да направя нещо с живота, а не да го оставям да отлети. Напуснах почивния дом и се оставих да ме носи мощен полъх: ами ако игуменката от времето на дванайсетте ми години е била права? Ако отказът ми на Божия зов беше струвал живота на годеника ми? И тогава влязох в кармелитския манастир. Спомних си за новите години на затваряне. Сурови и болезнени, но въпреки това скъпи за мене години, прекарани в търсене на отговори на „защо“ и „как“, измъчващи ме от детството. Години, през които зовях Бога, когото не намирах; години на вслушване в тялото си, лишено от всякаква наслада, опитвайки се да уловя онова, което го оживява във всяка минута. Получих много отговори. Един ден, по Великденските празници, след като бяха минали пет години, разбрах, че всичко това има някакъв смисъл, но не знаех какъв е той. Усетих се жива, одухотворена и отново поех пътя си в живота, за да го открия.